

István Nyirjesy – Hernádi Zoltán

Nőgyógyászati rákmegelőzés és korai felismerés

Springer-Verlag
Budapest Berlin Heidelberg New York London
Paris Tokyo Hong Kong Barcelona

Tartalom

Rövidítések jegyzéke	9
Bevezetés	11
1. A méhnyakrák és praeblastomatosisei	15
1.1. Terminológia, definíciók	15
1.2. Epidemiológia, etiológia	20
1.2.1. Human Papillomavirus	21
1.2.2. Egyéb etiológiai tényezők	24
1.3. A carcinogenesis fontosabb lépései	25
1.3.1. Méhnyakrák-prekurzorok	25
1.3.2. A dysplasiák progressziója	25
1.3.3. A carcinoma in situ progressziója, az invazív méhnyakrák kialakulása	28
1.4. A méhnyakrák és praeblastomatosiseinak szűrése onkocitológiai vizsgálattal	29
1.4.1. A citológiai szűrésről általában	29
1.4.2. Technikai kivitelezés	29
1.4.3. A szűrés gyakorisága	32
1.4.4. Az onkocitológiai leletek értékelése és klasszifikációja	32
1.4.4.1. A tévesen negatív citológiai eredmény	35
1.4.5. A betegek nyomon követése kóros citológiai leletek esetén	37
1.4.5.1. Ismeretlen jelentőségű laphámsejt-atypiák (ASCUS)	38
1.4.5.2. Endocervicalis glandularis atypia	41
1.5. A betegek kivizsgálása, ha a citológiai lelet SIL vagy carcinoma jelenlétére utal	42

1.5.1.	Kolposzkópos vizsgálat, annak kombinációja biopsiákkal	42
1.5.1.1.	A kolposzkópos vizsgálat technikai kivitelezése . .	42
1.5.1.2.	A kolposzkópos biopsia jelentősége és kivitelezése	44
1.5.2.	Endocervicalis mintavétel	46
1.5.3.	A conisatio mint diagnosztikus eljárás	48
1.5.4.	Cervikográfia	51
1.6.	Terápia	53
1.6.1.	Excisio-biopsia	54
1.6.2.	A conisatio mint terápiás eljárás	55
1.6.2.1.	A conisatio javallatai	55
1.6.2.2.	A conisatio technikai kivitelezése	56
1.6.2.3.	A conisatio eredményességének értékelése	58
1.6.2.4.	A conisatio szövődményei	59
1.6.3.	Elektrokoaguláció	59
1.6.4.	Krioterápia	60
1.6.4.1.	A krioterápia technikai kivitelezése	60
1.6.4.2.	A krioterápia eredményességének értékelése . . .	61
1.6.5.	Elektrosebészeti excisiós eljárások (LEEP)	62
1.6.5.1.	Műszerigény	63
1.6.5.2.	A LEEP technikai kivitelezése	64
1.6.5.3.	A LEEP eredményességének értékelése	67
1.6.6.	A laser szerepe a CIN terápiájában	68
1.7.	A hysterectomia helye és jelentősége a CIN kezelésében	71
1.7.1.	A szélpozitív betegek ellátása	71
1.8.	A konzervatív CIN-terápiában részesült betegek hosszú távú követése	72
1.8.1.	A CIN konzervatív kezelésének késői mellékhatásai	75
2.	Méhtestrák	76
2.1.	A méhtestrák epidemiológiája	78
2.2.	A méhtestrák prekursorai	78
2.3.	A méhtestrák megelőzési lehetőségei	79
2.4.	A méhtestrák tünetei	80
2.5.	A méhtestrák felismerésének módszerei	81

2.5.1.	Az endometriumabrázio javallatai	81
2.5.2.	A szövettani vizsgálatra történő anyagvétel mód- szerei	83
2.5.3.	Hiszteroszkópia	86
2.5.4.	A méh ultrahangvizsgálata menopausa után	87
3.	Petefészekrák	90
3.1.	A petefészekrák rizikófaktorai	90
3.2.	A prevenció lehetőségei	92
3.3.	A petefészekrák tünetei	93
3.4.	A petefészekrák szűrése és diagnosztikája	94
3.4.1.	A szűrés lehetőségei	94
3.4.2.	Transvaginalis szonográfia	94
3.4.3.	Szűrés tumormarkerekkel	97
4.	Röviden a vulva rákjáról	100
4.1.	A szeméremtési rák prekursorai	100
4.1.1.	A vulva in situ rákja (VIN)	100
4.1.2.	Paget-kór	102
4.1.3.	Basalsejtes carcinoma	102
4.2.	A vulvarák diagnosztikája	102
4.3.	Az in situ vulvarák terápiája	106
4.4.	A vulva invazív rákja	106
4.5.	Melanoma vulvae	107
5.	Emlőrák	108
5.1.	Az emlő anatómiája és fiziológiája	110
5.1.1.	Anatómia	110
5.1.2.	Fiziológia	113
5.2.	Az emlőrák epidemiológiája és etiológiája	115
5.2.1.	Örökletes tényezők jelentősége az emlőrák kiala- kulásában	115
5.2.2.	A szexuáliszteroidok etiológiai szerepe	117
5.2.2.1.	A postmenopausalis ösztrogénterápiáról	118
5.2.2.2.	Az orális antikoncepciensek, mint etiológiai ténye- zők	118

5.3.	Az emlőrák klinikai lefolyása	118
5.4.	Prognosztikai tényezők	119
5.5.	Emlőrákra utaló panaszok és tünetek	120
5.6.	A prevenció lehetőségei	120
5.6.1.	A gestatiós anamnézis és a táplálkozási szokások jelentősége	120
5.6.2.	Kemoprevenció: tamoxifen	121
5.7.	Az emlőrák szűrése	123
5.7.1.	Az évente végzett fizikális vizsgálat, mint szűrő-módszer	124
5.7.2.	Szűrés mammográfiával	124
5.8.	Az emlők fizikális vizsgálatának technikája	127
5.9.	Az emlő benignus elváltozásai	131
5.10.	Az emlőben tapintott göbök további kivizsgálása	137
5.10.1.	Vékonytű-biopsia	138
5.10.1.1.	A vékonytű-biopsia technikai kivitelezése	139
5.10.1.2.	Follow-up az aspiratio után	140
5.10.2.	Szonográfia	141
5.10.3.	Diagnosztikus mammográfia	142
5.10.3.1.	A mammográfia technikai kivitelezése	142
5.10.3.2.	A mammográfiás leletek értékelése	143
5.10.3.3.	A mammográfia jelentősége a differenciáldiagnosztikában	144
5.10.4.	Biopsiák az emlőből	145
5.11.	Az emlőrák diagnosztizálását akadályozó tényezők, az emlő tumorainak differenciáldiagnosztikája	145
6.	A nőgyógyászati rákszűrés szervezése	148
6.1.	Személyi feltételek és műszerezettség	148
6.2.	A megfelelő részvétel biztosítása	151
Appendix	153
Irodalom	154
Tárgymutató	170